



Po mnenju generalnega pravobranilca G. Pitruzzelle sta prenos in avtomatizirana splošna in neselektivna obdelava podatkov iz PNR združljiva s temeljnima pravicama do zasebnosti in varstva osebnih podatkov

Vendar je splošna in neselektivna hramba podatkov iz PNR v neanonimizirani obliki upravičena le v primeru resne, resnične in sedanje ali predvidljive grožnje varnosti držav članic ter le če je trajanje te hrambe omejeno le na tisto, kar je nujno potrebno

Poleg tega prenos podatkov iz rubrike „splošne opombe“, določene z Direktivo o PNR, ne izpolnjuje zahtev po jasnosti in natančnosti, določenih z Listino

Uporaba podatkov iz PNR je pomemben element boja proti terorizmu in hudim kaznivim dejanjem. Z Direktivo o PNR¹ je zato določena sistematična obdelava številnih podatkov o letalskih potnikih ob prihodu v Unijo in odhodu iz nje. Poleg tega je s členom 2 te direktive določena možnost, da države članice to direktivo uporabijo tudi za lete znotraj Unije.

Ligue des droits humains (LDH) je nepridobitno združenje, ki je julija 2017 pri Cour constitutionnelle (ustavno sodišče, Belgija) vložilo ničnostno tožbo zoper zakon z dne 25. decembra 2016, s katerim sta bili v belgijsko pravo preneseni direktivi o PNR in API.² LDH meni, da ta zakon krši pravico do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, ki je zagotovljena z belgijskim pravom in pravom Unije. Na eni strani graja obsežnost podatkov iz PNR in na drugi strani splošnost zbiranja, prenosa in obdelave teh podatkov. Po njegovem mnenju ta zakon posega tudi v prosto gibanje oseb, ker naj bi s tem, da sistem PNR razširja na lete znotraj Unije, posredno ponovno vzpostavljaj nadzor na mejah.

Cour constitutionnelle (ustavno sodišče) je oktobra 2019 Sodišču postavilo deset vprašanj za predhodno odločanje v zvezi z veljavnostjo in razlago direktiv o PNR in API ter v zvezi z razlago SUMP.³

Generalni pravobranilec Giovanni Pitruzzella je v svojih sklepnih predlogih, ki so bili predstavljeni danes, najprej pojasnil, da **mora zakonodajalec Unije**, če ukrepi, ki zajemajo posege v temeljne pravice, določene z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), izhajajo iz zakonodajnega akta Unije, določiti **bistvene elemente**, s katerimi je opredeljen obseg teh posegov. Nato je opozoril, da je treba določbe, s katerimi se zahteva ali dopušča posredovanje osebnih podatkov posameznikov tretji osebi, kot je javni organ, ob neobstoju soglasja teh posameznikov in ne glede na to, kakšna je poznejša uporaba zadevnih podatkov, opredeliti kot poseg v njihovo zasebnost in kot poseg v temeljno pravico do varstva osebnih podatkov.⁴ Te

¹ Direktiva (EU) 2016/681 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj (UL 2016, L 119, str. 132).

² Direktiva Sveta 2004/82/ES z dne 29. aprila 2004 o dolžnosti prevoznikov, da posredujejo podatke o potnikih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 74).

³ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL 2016, L 119, str. 1).

⁴ Glej zlasti sodbo z dne 18. junija 2020, *Komisija/Madžarska*, C-78/18 (točka 124 in navedena sodna praksa) ter SM št. 73/20.

posege je mogoče upravičiti le, če so določeni z zakonom, če se z njimi spoštuje bistvena vsebina navedenih pravic ter če so ob upoštevanju načela sorazmernosti nujni in dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki so priznani s pravom Unije, ali potrebam varstva pravic in svoboščin drugih.

Generalni pravobranilec je na prvem mestu v zvezi z osebnimi podatki, ki jih morajo letalski prevozniki v skladu z Direktivo o PNR posredovati enotam za informacije o potnikih (EIP), navedel, da je obseg in resnost posega v temeljni pravici do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, ki jo zajema ukrep, s katerim se uvedejo omejitve uveljavljanja teh pravic, odvisen predvsem od obsega in narave podatkov, ki so predmet obdelave. Določitev teh podatkov je torej bistvena operacija, ki se mora v okviru katere koli pravne podlage, s katero se uvaja tak ukrep, nujno izvesti čim bolj jasno in natančno. Generalni pravobranilec je, potem ko je navedel, da uporaba splošnih kategorij informacij, s katerimi se narava in obseg podatkov, ki jih je treba prenesti, ne določita zadostno, **ne izpolnjuje pogojev jasnosti in natančnosti**, določenih z Listino, ugotovil **neveljavnost Priloge I, točka 12, k tej direktivi** v delu, v katerem ta določba med kategorijami podatkov, ki jih je treba prenesti, vsebuje rubriko „splošne opombe“, ki naj bi se nanašala na vsako informacijo, ki so jo letalski prevozniki v okviru svoje dejavnosti zagotavljanja storitve zbrali poleg tistih informacij, ki so izrecno našteje v preostalih točkah te Priloge I.

Generalni pravobranilec je v preostalem poudaril, da so podatki, ki jih morajo letalski prevozniki v skladu z Direktivo o PNR prenesti EIP, **upoštevni, ustrezni in niso prekomerni v razmerju do ciljev**, ki se dosegajo s to direktivo, in da njihov obseg **ne presega tistega, kar je nujno potrebno za uresničitev teh ciljev**. Poleg tega je menil, da v zvezi s tem prenosom obstajajo **zadostna jamstva**, katerih namen je na eni strani zagotoviti, da se prenesejo le podatki, ki so **izrecno zajeti**, in na drugi strani **varnost in zaupnost** prenesenih podatkov. Generalni pravobranilec je prav tako opozoril, da Direktiva o PNR določa **splošno prepoved obdelave občutljivih podatkov**, v katero je zajeto tudi njihovo zbiranje, tako da sistem PNR določa **zadostna jamstva**, ki omogočajo, da se v vsaki fazi obdelave zbranih podatkov izključi, da bi se lahko pri tej obdelavi neposredno ali posredno upoštevale varovane značilnosti.

Generalni pravobranilec je na drugem mestu menil, da sta splošnost in neselektivnost prenosa podatkov iz PNR in predhodne ocene letalskih potnikov z avtomatizirano obdelavo teh podatkov združljiva s členoma 7 in 8 Listine, ki določata temeljni pravici do zasebnosti in varstva osebnih podatkov. V zvezi s tem je predvsem menil, da sodne prakse Sodišča na področju hrambe in dostopa do podatkov v sektorju elektronskih komunikacij⁵ ni mogoče prenesti na sistem, ki je določen z Direktivo o PNR. Poleg tega je navedel, da je s sprejetjem sistema obdelave podatkov iz PNR, ki je na ravni Unije harmoniziran tako za lete zunaj Unije, kot tudi pri državah, ki so uporabile člen 2 Direktive o PNR, za lete znotraj Unije, omogočeno, da se zagotovi, da se obdelava teh podatkov izvede ob upoštevanju visoke ravni varstva temeljnih pravic iz v členov 7 in 8 Listine, ki je določena s to direktivo.

Generalni pravobranilec je splošneje poudaril temeljno pomembnost, ki jo ima v okviru sistema jamstev, uvedenega z Direktivo o PNR, nadzor, ki ga izvaja **neodvisen nadzorni organ**, ki je **pristojen za preverjanje zakonitosti te obdelave, izvajanje preiskav, pregledov in revizij** ter za **obravnavo prijav oziroma pritožb, ki jih vloži posameznik, na katerega se podatki nanašajo**. V zvezi s tem je pojasnil, da je bistveno, da države članice ob prenosu te direktive v nacionalno pravo svojemu nacionalnemu nadzornemu organu priznajo **celoten obseg teh pristojnosti**, in sicer tako, da mu zagotovijo materialne in človeške vire, potrebne za opravljanje svoje naloge.

Generalni pravobranilec je zlasti v zvezi s predhodnim ocenjevanjem letalskih potnikov, prvič, glede primerjanja podatkov iz PNR s podatkovnimi zbirkami, ki so pomembne za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj, kar je prvi del tega ocenjevanja, navedel, da je treba pojem „**podatkovne zbirke, ki so pomembne**“ razlagati v skladu z zahtevama po jasnosti in natančnosti, ki sta določeni z Listino, ter ob upoštevanju ciljev Direktive o PNR. Po njegovem mnenju je treba ta pojem razlagati tako, da se nanaša le na

⁵ Glej zlasti sodbi z dne 21. decembra 2016, *Télé2 Sverige*, [C-203/15 in C-698/15](#) (glej tudi [SM št. 145/16](#)), in z dne 6. oktobra 2020, *La Quadrature du Net in drugi*, [C-511/18, C-512/18 in C-520/18](#) (glej tudi [SM št. 123/20](#)).

nacionalne podatkovne zbirke, ki jih upravljajo pristojni organi, ter podatkovne zbirke Unije in mednarodne podatkovne zbirke, ki jih neposredno koristijo ti organi v okviru svoje naloge, poleg tega pa morajo biti **neposredno in tesno povezane s cilji boja proti terorizmu in hudim kaznivim dejanjem, ki se dosegajo z Direktivo o PNR**, kar pomeni, da so morale biti razvite za te cilje. Drugič, glede avtomatizirane obdelave podatkov iz PNR glede na vnaprej določena merila, kar je drugi del navedenega predhodnega ocenjevanja, je generalni pravobranilec zlasti menil, da se taka obdelava ne sme izvesti s sistemi umetne inteligence s strojnim učenjem, ki ne omogočajo seznanitve z razlogi, iz katerih je algoritem ugotovil zadetek.

Tretjič, glede vprašanja, ali pravo Unije nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa splošno petletno obdobje hrambe podatkov iz PNR ne glede na to, ali se za zadevne potnike v okviru predhodnega ocenjevanja izkaže, da lahko pomenijo tveganje za javno varnost, pa je generalni pravobranilec predlagal, naj se Direktiva o PNR v skladu z Listino razlaga tako, da je petletna hramba podatkov iz PNR, ki jih letalski prevozniki posredujejo EIP, **po izvedbi predhodnega ocenjevanja dopustna le, če se na podlagi objektivnih meril dokaže povezava med temi podatki in bojem proti terorizmu ali hudim kaznivim dejanjem**. Splošna in neselektivna hramba podatkov iz PNR v neanonimizirani obliki se lahko upraviči **le v primeru resne grožnje varnosti držav članic, ki se izkaže za resnično in sedanjo ali predvidljivo** – ki je na primer povezana s terorističnimi dejavnostmi – ter le če je trajanje te hrambe omejeno le na tisto, kar je nujno potrebno.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki s predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.